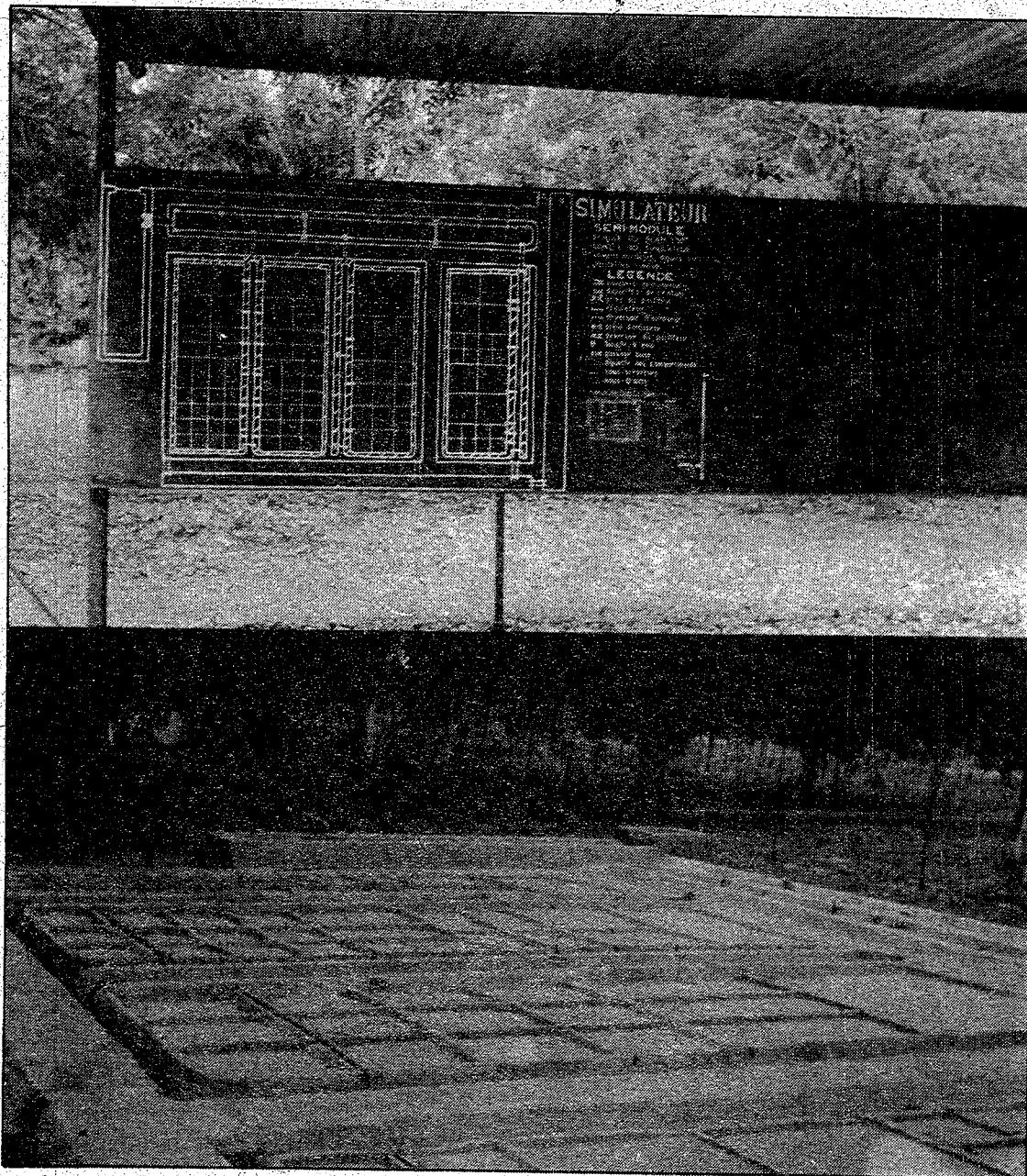

Jékabaara

"ni jekalo ye daamu ye,
jékabaara nyogon daamu te."

MINISTERIE VAN LANDBOUW EN DIERENHOUING

№ 2	Kisi Koson : Sègècègèni mura sanudaliluw.	№ 7
№ 3	Nebila : Jékabaara ye Ofisi sira taama jeugonya hukumu kono.	№ 9
№ 4	Koyankura kunnafoniw. "ARPON" baarabolo n'a sigikun.	№ 10
№ 6	Ji-ni-kungo lèmègò ka kunnafoniseben.	№ 12

Koorisi kura "ISA 205" bë na ke cogo di MAKOCI mara kono.
Aw ye Buremu nògò donni ke sininlesigibaara ye.
Balodese furakècogo kura.
Bilisi dacogo

JEKABAARA

SEBEN

NEKULU

YE

TAAMA

KE

OFISI

MARA

CONC

KISI KOSON

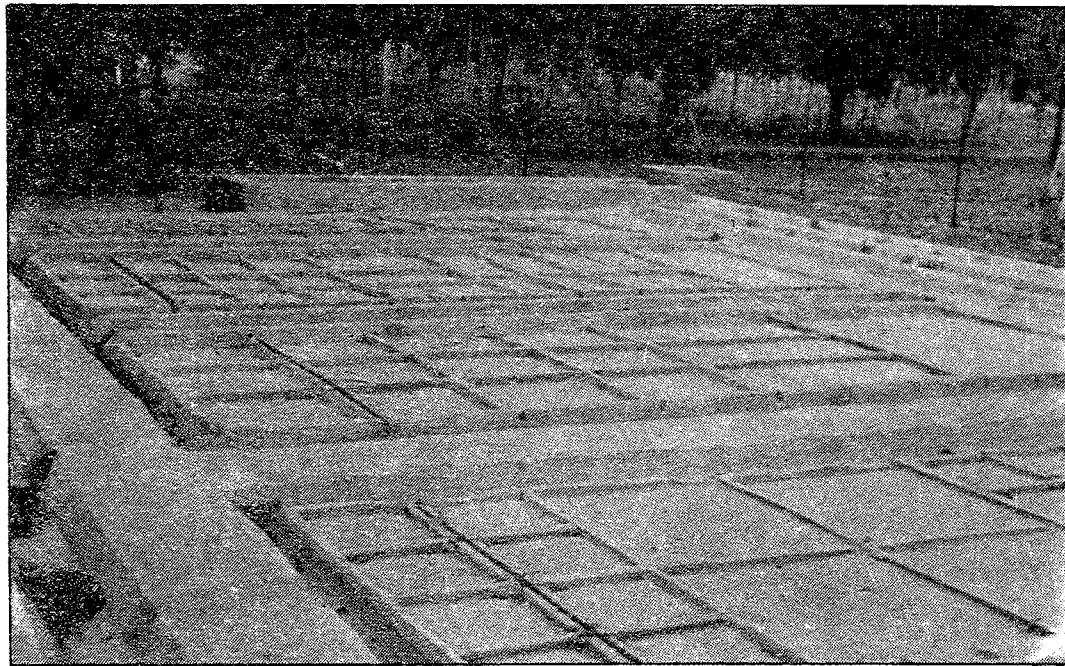
Ka se duguw ma Sogɔsɔga ni mura Sanudaliluw

- 1.** Den sogɔsɔgaatɔ ninakili mana teliya, bana sera a ni ma. Taa ka kan ka ke n'a ye joona dɔgɔtɔrɔso la.
- 2.** Denbatigi bɛ se k'a denw tanga disidimi ma n'a b'u labalo ba sinji la fɔ ka se kalo woɔronɔgɔn ma, ka suman nafama si caman ke k'u labɔ, ani ka banafuru bɛɛ ke u la ka foori sani u ka san kelen dafa.
- 3.** Ni sogɔsɔgo wali mura bɛ den na, dumuni ni jimafɛn caman ka kan ka di a ma.
- 4.** Den sogɔsɔgɔtɔ wali muratɔ ka kan ka to funteni na, nk'a ma fɔ min b'a jɔn deŋun ; a ka kan ka ninakili fiŋɛ sanuman na, sisi te min na.

Nebila

Jekabaara ye Ofisi sira taama jenogonya hukumu kono.

Foro taama/en Nōnōn Ofisi baarakalanyoro la

JEKABAARA ye kalan ni kunnafonisēbenye k'ajesincikela cemān n'a musoman ma. O hakili juman bora Tiga Cikeda («ODIPAC») ni Mali Koori Cikeda («CMDT») ka bēn hukumu de kono. O cikeda fila ni JAMANA Faamuyayiriwaton ka soro k'u bolo di nōgōn ma ka hakilila in waleya, 1986 san kalo fōlo la.

JAMANA ye san saba ke, a bē Jekabaara laben a ka masinw na fu, faamuya jiidili kanu koson cikeduguw kono.

1988 san kalo 12 n tile 20, bēnkan temenna «ODIPAC» ni «CMDT» cikeda fila ni Mali ka Gansilida («AMAP») ce, Jekabaara ni Kibarū ka demen-nogonya hukumu kono, yaasa ka kunnafonisēben fila ninnu barika : Kibarū ka sēbenlabugunda bē Jekabaara labugun da nōgōn na, wa Jekabaara fana bē Kibarū jensēn «CMDT» ni «ODIPAC» maraw kono, jensennimusaka tē bo a la.

Jekabaara haju ye de Mali cikela bēs ka bo a nunma.

A sirilen tē se ka to cikeda kelen ni fila danma na. O la fo a ka se a yere kōrō sēbenbagako ni labugunniko ni jensenniko ni magonēnabōbēs lajelen na. O feere ninini de nana ni bēnkan

sigili ye JEKABAARA ni JAMANA Faamuyayiriwaton ce, 1989 san kalo filanan tile 25, k'a sababu ke o ka kunnafonisēbenko nēdōn ye, ani a ka cēsiri faso kanw yiriwali la : JEKABAARA dilanni n'a jensenni n'a nafoloko n'a magonēnabō dira JAMANA ma. A kuntigya n'a sēben-nikuku nēmogoya dira JAMANA ma.

O la JEKABAARA tē se ka dan «CMDT» (MA.KO.CI) ni «ODIPAC» mara cikelaw dōron ma.

O de y'a to a ye Jenogonya sira taama ka nēsin Ofisi mara mā, n'o ye Mali malosēnē baaradaba ye Segu mara la. O taama de kera k'a ta 1990 san kalo duurunan tile 8 fo ka n'a bila a tile 10 na.

Taamaden ninnu tun ye mōgo duuru ye. U nēmogoya tun bē Abdullayi Bari bolo n'o ye jekabaara sēben-bagajekulu kuntigi ye (JAMANA Kuntigidankan).

A mogotowtunye : Leo Seli : Olandi jamana ka demenonbaa jekabaara la.

Yaya Jara : Jekabaara («ODIPAC» balikukanlakuntigi) sēbenbaga.

Tumani Yalam Sidibe : Jekabaara sēbenbaga.

Basiriki Ture : Kibarū sēbenbaga.

Taama in kono jekabaara ciden ninnu ni Ofisi baarabolo caman kungtiw ye nōgōn kumajogonya bēnjogonya in siraw kan.

Fōlo u ni Modibo Jakite, Ofisi kungtidankan, ye hakilijakabo k'a koje kan sanī u ka taa Nōnōn. O y'a jira k'olu tun sigilen bē ni ninye. Ale hakili la Ofisi ka kan k'a joyoro fa jekabaara yiriwali la.

Nōnōn dugu kono, jekabaara taamadenw ye baarada fila laje k'u baarakelaw kumajogonya.

Fōlo kera Ofisi mara cikēkalanyoro ye.

Filanen kera Nōnōn mara cikē yiriwali baarada ye.

U ye kunnafoni caman soro baara-da fila ninnu ka baaraw kan. Kunna-foni ninnu dira u ma mōgo minnu fē olu ye :

«Kris Elsten» o ye Olandi jamana ka demenonbaa ye cikēkalanyoro in na. Baa Napo : o ye cikēkalanyoro in kungti ye.

Jenēba Jara : Nōnōn balikukanlakolofara kungti

Useni Bokum : Nōnōn balikukanlakolofara baarakela

Modibo Kulubali : Nōnōn balikukanlana

Yorōjira ni kunnafoni bannen, u taara koyankura balikukanlakolofara kungti ye. U ni Koyankurakaw jera ka hakilifalen ke jekabaara kan. Otōnsigi sen fē, bēs nimisi wasara. Koyankurakaw ye layidu ta k'u b'u joyoro fa Jekabaarako la.

Taama kuncera nōngonyebadōsen fē min kera Ofisi nēmogoso la Segu.

Bē kera a kan fōlo ko :

«ARPON» bē Ofisi demen ka jekabaara bōlonko 1000 san kalo o kalo k'a feere cikēfaw kono.

Kalo o kalo Jekabaara bē nē fila labila Ofisi kunnafoni laseli kanma.

Jamana ka kan ka bēnkansēben lakika laben min bē jenogonya sira bēs sabati JEKABAARA ni Ofisi ce, k'o dajira Ofisi nēmogoso la.

Taama in kuncera o kan, kalo 5n tile 10 don.

Jekabaara sēbenjekulu

"Ofisi" Kunnafonni

Koyankura kunnafoniw

Jekabaara nɛmɔgɔw kataama sen fe Ofisi cikemaara la, u taara Koyankura dugumɔgɔw kumanɔgɔnya.

Koyankura ye dugu ye min sigilen be ɻɔɔnɔn kɛnɛkayanfan fe. Ani ɻɔɔnɔn ce ye bametere 8 ye.

A dugutigi tɔgo ye Sedu Kulubali.

Dugumɔgɔw ka fo la, Koyankura sigira 1942 san na.

Ofisi mara cikedugu ŋana dɔ don.

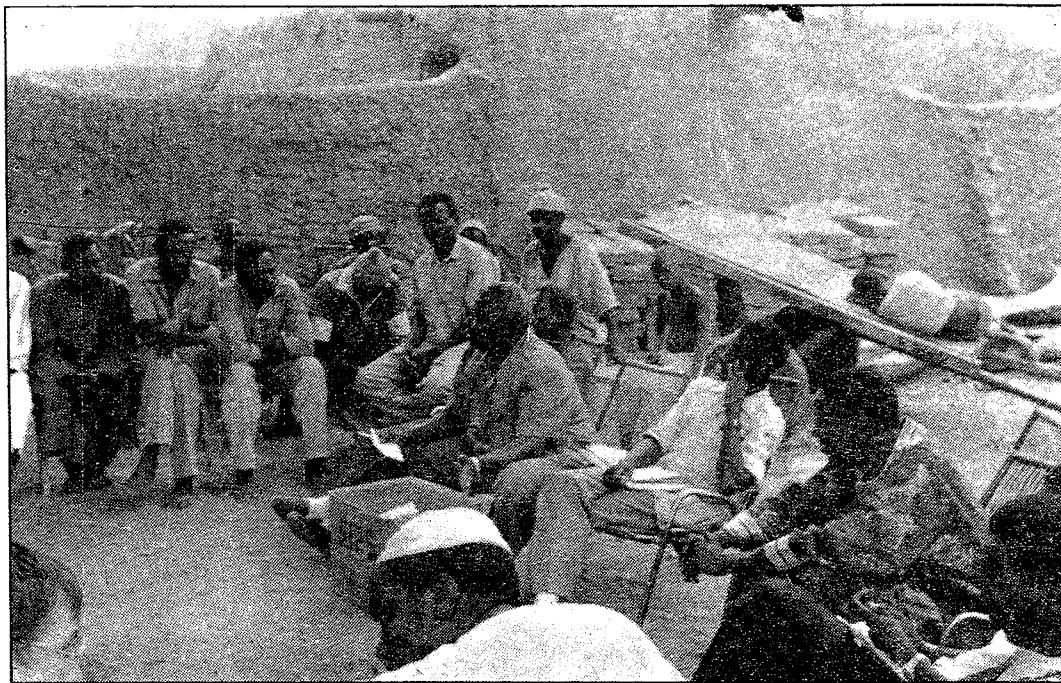
Koyankura kɔnna ka ka balikukan lan damine.

Bi u ka kalanso ye fila ye : cew ta ye mɔgɔ 25 ye, musow ta ye mɔgɔ 25 ye. U fila bɛe bililen don ni tɔli ye.

Uka kalanden jolen be mɔgɔ 20 bɔ.

Dugu mɔgɔw ye faamuyali caman sɔrɔ.

U kera duguyiriwaton ye. U yere b'u ka ko caman ɲena bɔ, k'a ta sene sira la fo ka na se hadamadenya sabatili kɔnuman ma.

Jekabaara sèben jekulu ni Koyankurakaw ka lɔɔgɔnye kene

U yere b'u ka malogosi ke u ka masin na, k'u ka sannifeere ɲenabɔ. 1990 san na, u ye malo min san k'a lasagon, o benna tɔni 42 ma (bɔre 530), susulimasin kelen be musow ka bolo kan. Olu yere b'o labaara k'a nafa sɔrɔ. U b'a nafoloko bɛe ɲenabɔ u yere ye.

Koyankura duguyiriwaton nɛmɔgɔw tɔgo n'u joyɔrɔ file nin ye :

Tɔn kuntigi : Daramani Goyita

Sɔrɔ yiriwala mɔgɔw : Dirisa Sanɔgɔ, Dirisa Buware

Sannifeere ɲenabɔbagaw : Mumuni Sanɔgɔ, Fuseni Buware

Warimaralaw : Danniyeli Sogoba, Lamini Goyita

Tɔn labenna : Mukutari Kumare

ɲemɔgɔw Kolɔsibagaw : Daouda Goyita, Apolosi Sogoba, Umaru Sogoba.

«ARPON» baarabolo n'a sigikun

«ARPON» baarabolo ye Olandika demenbolo ye min sigira sen kan 1984 san na ɻɔɔnɔn ofisi mara kɔnɔ. «APRON» sigira sen kan baara sabatiwalew ɲeninini de kɔ, min kera ɲenɔn maloseneñfala K.L. 2 kan.

«ARPON» baarabolo inwaati fɔlɔw kɔnɔ, fo ka se 1988 san na, fala tari 8.500 ɲɔgɔn de baarala ɲenɔn mara sekiteri fila kɔnɔn'olu ye ɲenɔn sekiteri ani Kokri sekiteri ye. Fala rɔkuraya wale caman fana sigira sen kan, «ARPON» baarabolo sababula, ofisi ka mara tɔ bɛe kɔnɔ.

O wale kun de tun ye ka se ka ɲetaasira don cikelaw kɔrɔ min b'a to u yere bɛ se k'u tɔgɔlakow ɲenabɔ.

«ARPON» baarabolo ka ɲinifɛnw tun ye ninnu ye :

- ka se ka labaaracogo numan sabati ni falaw rɔkurayali ye ani cikelaw lafaamuyali.

- ka cike minenw lase cikelaw ma i n'a fo dabañana, forodalakeñenlan ; misiw, senekeñinen tɔw ani tubabunɔgɔw. O kuntun ye de k'u ka

cike nafa yiriwa.

- ka cikelaw kafo ɲetaa ni nafasɔrɔsira sabatitonw kɔnɔ.

Sisan, «ARPON» baarabolo b'a ka dakun filanan de la, min kuntaala be taa fo 1991 san na. O dakun filanan in kɔnɔ wale ketaw bennet don ofisi ka yiriwafeere kura tigelenw ma i n'a fo :

- Baarakalanso dayeñni cikebaarada mɔgɔ ni cikelaw yere lafaamuyali kanma ɲetaabaaraw la,

"Ofisi" Kunnafonni

- ciké yiriwanafolo soro : O be juruko kan min be ke sababu ye ka tubabunogow ni sumansiw ani senekemasinw jurudon cikelaw la. Nafolo o be ke sababu ye fana ka nogoya don sannifeere ni sumanw lamarali an'u donini na.

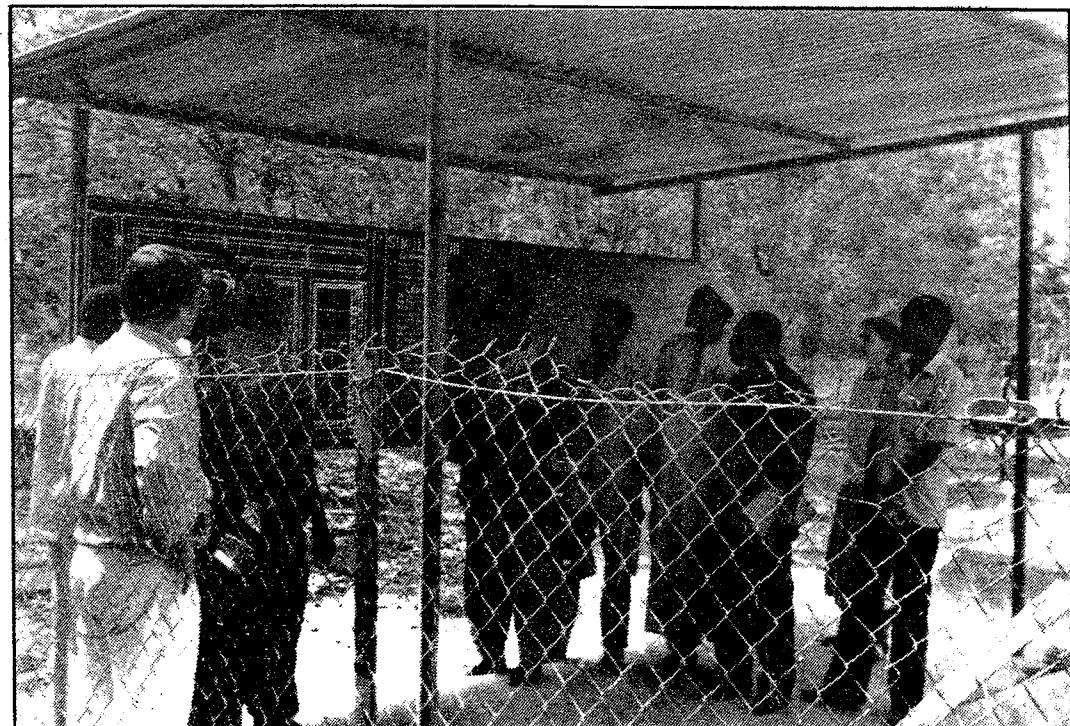
- nɔnɔn senekeminen dilanyɔrɔ : gosilimasin ni wɔrlimasin ani dabanañan ni wotorow n'u nɔgɔnnaw be dilan ye.

- nɔnɔn baara gelən keyɔrɔ : falaw rɔkurayali ni cikemasin moterimaw labenni kanma.

- Sumansi labugunni : Malosiw be bo yen i n'a fo R1 ni R2. O baaraw be ke fala kerenkerennen kɔnɔ ani cikela sumansitigw fe.

«ARPON» baarabolo b'a mago don netaasira werew sabatili la ofisi ka netaafeere kuraw kadara kɔnɔ (Baganmara , ni sene yiriwasiraw ani nakɔbaara ni balikukanlan b'o la).

O baaraw be ke ka ben ofisi ka feere kura tigelénw kuntilenna ma. O kanma baaraw be ke ni ofisi ka baa-

Foro taamaʃen nefowalanba (Nɔnɔn "Ofisi" baarakalanyɔrɔ)

ratilan bolow nemogodaw ka yamaryu ye. Bi-bi in na fala tari 10000 nɔgɔnder rɔkurayara. Omusakabenna tari kelen dɔrɔme 100.000 ma sefa-wari la. Nin baara ninnu be be kɔlosi ofisi nemogosoba de fe.

«ARPON» baarabolo ka waleyaw

siratge la, Ofici ye don netaabaaraw de ta ni dusu ye, minnu b'a to cikelaw ka soro be yiriwa. O baaraw ye ji lasagoncogo numan, ciké soro sankɔrotafenw (tubabunogow) ani baara sabatisiraw dɔnni. O baaraw jaabiw b'a jira kɔ yiriwa be ka sabati ciké soro la.

Nɔnɔn sekiteri

Sanw	Kene baaralen	Kene judonnen	Malo gosilen (malokise sorolen)
1985 / 86 san	tari 4270	-	toni 1,8
1986 / 87 san	tari 5201	-	toni 1,9
1987 / 88 san	tari 5177	7,6%	toni 2,4
1988 / 89 san	tari 5216	14,3 %	toni 2,6
		malo kene judonnen	malo serilen soro hake jateminenen
1989 / 90 san	tari 5200	35%	toni 5,8
			toni 3,7

Ji-ni-kungo baarada ñemogo ka kunnafonisëben

Ni ye sèben ye min bora Ji-ni-kungo ñemogoso la n'a bë pereperelatigë ke kungojeni nangilisiraw kan.

Ji - ni - kungo

Sèben in bë min fo ;

fòlo : sèben in bë tasuma donbagaw nangili dansigi nefo.

filanan : sèben in bë kungo sariyagafe kònkok de pereperelatigë, n'k'a t'u bayéléma.

sabanan : sèben in kun ye de ka kungojenin sariyaw nefo, k'u lafaamuya ani k'u bolicogo pereperelatigë. A bë dansigi Ji - ni - kungo baarakela dòw ka danmatemewale la. A bë sinsinni ke nangili sùz'egé la.

Nebila

Kungojeni sariyagafe kònko te se ka tiime k'a soro it'a sariya 1,2,3, ni 4 nan don. O sariyaw de bë nefoli ke kungojeni kan ani tasuma doncogo kan kungo la. Kungojeni ye bolobali tasuma de ye min bë kungo lakananen kònko ani foromanan kònko, min labilali te san 5 bo fòlo.

- Osiratègè de la, n bë hakililajigin ke kungo lakananen kan. A bë fo ninnu de ma ko kungo lakananen :

* fugakenenw (kungojeni sariya 1 ni 51 n)

* kungojiridonkenew

* kungojeni sariyaset 13 n ye kungoyoròminnu lakanaka bojiritegë ma.

* Mògolafijebeyorow, jiribaw wali ma jiri misenniw bë yorò minnu na.

* foromanan minnu labilali bë san 5 bo.

A te se ka fo tasuma minnu ma ko kungojeni tasuma, hali n'u kéra bolobali ye, olu file ninnu ye :

* kene jirintanw minnu yamaruya len bë mogo gansan wëre ye min te jamana ye.

* Hadamaden sigidaw : duguw, siraw ...

Kungojeni sariyagafe bolicogo

sariyaset 4 nan

Duguw lakanani kanma, tasumadon bë yamaruya metere 250 kene kònko dugu lamini na (sendane 300). N'a dun y'a soro cikébugudaw don, lamini kene in bë ke metere 100 ye.

Sanni tasuma donni ce, kene jenita dansigida bë bo. Tasumadon waati b'a ta kalo tannan tile 1 la, fo kalo tan ni kelennan tile 30.

Sariyaset 9 nan

Tile 15 walima tile 20 tasuma donni kòkungo la kananen na, marabolo bë sariya ta min bë baganw ladonni bali a kònko san 2 kònko. O sariya o bë da kungo lakananen dafedugumogow bë tulo kan a tali tile 30 kònko. O kunnafoñiw bë da u tulo kan sigida kunnafonisiraw bë : (politikisira, marabolo ka sira ; ladalasiraw).

Sariyaset 11 nan

A ka ca a la dantigesèbenw kònko bë pereperelatigë. Tasuma donkun jonjonw bë ka kan ka soro u kònko, ani jininkaliw jaabi. Ni nögojasira soro la sanni kiiri kunceli ce, o fana ka kan ka fo dantigesèbenw kònko.

Nangili wari binta tasuma donbagaw kan, o bë se ka se fo sefawari dòromé 15 000 ma. Ni tijené barika bojana o wari fôlen ma, o la nangili këbaga bë wale bila kiiritigela ka bolo kan.

Sariyaset 12 nan :

Nangilikela wajibiyalen don k'a sementiya ko tugu de kéra ka tasuma don. A b'o sementiyaseben ke nejiniseben kerékerennen ye tasumadon in kan

Sariyaset 13 nan

jama nangili konnen don. Nin sariyabolo in kònko, nangili bë da duguw de kan, tasuma donna minnu ka kene kan, n'u kònko dugumogow ma fosi ke walasa ka tasuma dalasa. O siratègè la, nangilikela b'a jini kiiritigela fe dugumogow ka kene jeninen tilanyoro tan (1/10) jirituru ke. Ni këcogo t'o la, dugumogow bë je kà sefawari dòromé 16 000 sara kene jeninen tari kelen - kelen bë kunkoro. O wari bë se ka se fo sefawari dòromé 60.000 ma dugu kelen - kelen bë kan. N ka, n'a y'a soro dugumogow wulila k'u jo walasa ka tasuma dalasa, nogoya bë don nangili la.

Sariyaset 14 nan

Nangiliw bë ka kan ka tali ke sariyagafe sariya 11 nan na.

Bamako 1989 san kalo fòlo tile 16

Ji-ni-kungo baarada ñemogo

Nanpan N. Sanogo

MA.KO.CI. Kunnafoṇi

Koɔrisi kura «ISA 205 B» bε na ke cogo di MAKOCl mara kono ?

1987 san na, koɔri sɔrɔ ma ke nimisiwasa ye Mali kono, k'a d'a kan koɔrisi koro min tun be sene an fe yan, n'oye «B 163» ye, o koɔrimugu sɔrɔta ka dɔgɔn koɔri koloma hake la. Osababu o de y'a to an ka jamana ye koɔri suguya wɛre jini n'o ye «ISA 205 B» ye, min koɔrimugu sɔrɔta hake ka ca koɔri koloma la ka tɛmɛ B 163 ta kan. An b'aw ladonniya ko sanni koɔri suguya kura in ka se an fe yan, an ka jamana tun be Afriki tilebi koɔribɔ. Jamana bεe kɔ fe koɔri hake sɔrɔta siratege la. O waati la, koɔrimugu bag 370 nɔgɔn de tun be sɔrɔ koɔrikoloma tɔni na. Koɔri sɔrɔ nagasili min tun b'an kan, o de y'a wajibiya an ka jamana ma a ka fɛɛre jini koɔrimugu sɔrɔta hake yiriwali la walasa ka se ka warisoro min be demen don MAKOCl cikelaw ka nafasorosiraw yiriwali la.

Sene yiriwasiraw nejininiwy'a Jira K'an ka kan ka koɔri suguya dɔseneni sabati an fe yan min senfileli tun be senna kabi waatijan, n'o de kelentun be sene fana Burkina-faso ni kɔdɔwari ani Lagine. O koɔrisi kura de ye «ISA 205 B» ye koɔrimugu bag 440 de be se ka sɔrɔ o koɔri suguya kura koɔrikoloma tɔni na. Koɔrimugu bag 70 nɔgɔn de b'o ni kɔrolen sene ta hake ce !

MAKOCl ye koɔri suguya kura o si sɔrɔ 1988 san de la kɔdɔwari ni Lagine jamana fe. O koɔrisi kura labuguni kera Doyila ni Kijan MA.KO.CI. maraw kono.

1989 - 1990 san koɔrisenekene new koɔri sɔrɔ do goyara MAKOCl mara kono, koɔri bag 1229 de sɔrɔla la 1989 san na. nininiklaw be k'a jini k'a dɔn min na sɔrɔ dogoya o be ke, barisa u y'a jatemine ko koɔrisenekene sɔrɔbe bag 1835 jukɔrɔ koɔri suguya kura in na. Koɔrisene waati bennna ni sanjiko

Koɔri ka sanga b'a mugu ne cogoya bolo

Koɔri suguya kura o sene ni jenseenna 1989 san na MA.KO.CI ka mara Bεe kɔnɔ ani «OHW» mara bεe kono. Bi-bi in na an be se ka hakilila numanw fo koɔri suguya kura in sɔrɔ la. Koɔrimugu sɔrɔta la, a kera nimisiwasa ye - koɔrimugu bag 430 de sɔrɔla ale koɔri koloma tɔni na k'a sɔrɔ koɔrimugu bag 395 dɔrɔn de tun be sɔrɔsuguya kɔrɔta la, n'oye B163ye.

1989 - 1990 san na, Mali ye koɔrikoloma tɔni 229000 de sɔrɔ. O tɔni kelen - kelen bεe la, koɔrimugu sɔrɔta hake yiriwara ni bag 35 de ye. O b'a jira ko koɔrimugu sɔrɔta hake kuuru yiriwara ni tɔni 80 15 de ye. O la, koɔri ye sefawari miliyari naani de don Mali kun (koɔrimugu sanda bag ye dɔrɔme 100 ye koɔrisuguw la). O b'a jira ko koɔri suguya kura in ye nafa don Mali kun. Nka a ye geleya dɔw lase koɔrisenew ma. O geleya kelenw'b'andafé jamanawkoɔrisenew fana kan (Kodowari ni Burkina faso).

geleya ye 1989 - 1990 san na, o de y'a to koɔridanni kera kalo 6 nan tile 10 filanan kono. Nogodon fana ma se ka k'a tuma na. Koɔri suguya kura in sɔrɔ sabatisiraba dɔye furabulu hake sigili ye. O dun te se ka ke fo koɔridan ka k'a waati la ani k'a nogodon fana k'a waati la. Kejekafemaraw kono, i n'a fo Fana, koɔri suguya kura in sɔrɔ sabatira kosebe k'a d'a kan kɔsalasanji minnu nana kalo 10 nan na, olu kera sababu ye ka koɔridenw lafa kosebe. Fen min ye worodugufemaraw ye, i n'a fo Sikaso ni Bugunin, kɔsalasanjiw ma sabati, o de kanma koɔri sɔrɔ nagasira. Sikaso ka koɔri sɔrɔlen ma bag 1253 bo tari la ; Buguni ta ma bag 1163 bo tari la Kucala ta ma bag 1152 bo tari la. O geleyasira kelen kɔlosira Kodowari ni Burkina faso. Sɔrɔ nagasili in sababu kera koɔri suguya in diliw banbanbaliya de ye - koɔri suguya kura in te tile funteni jugu fana fe. Kodowari worodugufeyorow la, tile ne duurulen don waati caman na. O yɔrɔw de la, koɔri suguya «ISA 205 B» sɔrɔ ka

dögön kosebe. Fen dö be koori si kura in na min b'a buluw kisi nkobonniw ka tijeni ma. Nk'o fen barika kuntaala ka surun.

O kanma, koorisun ka kan ka latanga waati jan kono ni nkobofagalaw keli ye foro la - koori suguya kura in buluw be waati jan fana ke kenya la k o o r i d e n w dayelennen ko fe fana. O ye sababu ye min be koori tijefenw men si la ani ka koori bolen fana ne lanogo. O koori tijefen do ye dimogonin ye min nogow be koirimugu ne tijen. A be bo ke koirimugu la. O bo ka timin. O de be ke sababu ye ka koori noro. O bo be ke sababu ye fana ka koori tijefen were labugun min be wele ko «Fumazini», Ni sanji ye koori kura in mugubugo, in'a fo a kera 1989 san kalo 10 nan na cogo min, koirimugu ne be neremuguya. O bee ko fana, koori kura in bo ka gelen kosebe barisa ale koori norelen don kooriden na, fo wo kono. N'i ye koori bo, a noreyoro o ne neremuguman don. Koori kura in geleyaba b'a mugu cogoya de kan. O ne neremuguman don awa n'i y'a bo i b'a soro furajalanw nagaminen don a la walima koorkolo cilenw. O fenw be nore koirimugu la koloboyoro la - u be koori gari bolen fana na dabalidaw la. Koori kura in seneni y'a to Mali ka laadalakoorsanbaga caman y'a bila, (in'a fo Olandi, faransi, Tilebi Aliman jamana, Maroku ani Angile jamana). O de y'a to a ye koorsanbaga kuraw jinii in'a fo Rumania ani Siswajamana. Koori suguya kura in kera geleyakoye Mali bolo, barisa minen kura kerengkerenew t'an ka koorkolobo

Mali ka kan k'a jija walasa k'a danbe koro soro koorisugubaw kono

dabalidaw la, minnu be se ka koirimugu nogojuguw bees bo a la, k'a ne lasanuya, k'a jeya, k'a ke koirimugu ye min be wele ko «KATI» koori suguya koro la, «KATI» hake tun ye 70 % de ye koirimugu soro len na. Nk'a be dan 50 % doron de ma koori suguya kura la, n'o ye «ISA 205 B» ye. Koori bonzon were de bora ISA la, n'o be wele ko «LIBA» ani «LIBA ne lafinnen». O LIBA o hake 44 % de be soro koori soro len na. Kalite were minnu be soro cemance - koori la (numanya la), in'a fo «KOLA» ni «LUKO», olu 5,3 % de be koori suguya «ISA 205 B» la. O bee ko fana, koori «ISA 205 B» mugu kundama ka surun ni koori B 163 ta ye. O de koson ale komandi gaari dabalida dow ye. Folen ninnu n'u taa bee, koori sandayelenni sababu ladije koorisugubaw kono, Mali be na tonoba soro koori feereli la. O tono o t'an bali k'an ka nejinini ke koori numan boli la, o min tun y'an ka jamana koori taanutogo numan ye folo.

Bi-bi in na, MAKOCI ka baara folo keta ka kan ka ke koori suguya seneta yele mal de ye. O be ke san 2 walima

3 kono barisa kooris labugunbaaraw fana feere be tige. Ntarla nininiklaw ye koori suguya caman soro kabon minnu senet yiriwali b'an ka cikelaw nafan koori suguya «B 431-6» b'olu la. O cogoyaw ni koori suguya koro seneta (B 163) cogoyaw bee ye kelen ye. Nka ale tar kelen soro te koori koloma kilo

425 bo. Koori suguya werew soro, n'olu ye «GRANDLESS» ni «IRMA 1145» ye. Posoni fosi t'o koori suguyaw la. Okoori suguyaw kolo be se ka labaara ka ke adamaden balo ye. O koori suguyaw soro hake be se ka da «130 205 B» ta ma, nka nejinini ka kan ka ke halibi u mugu cogo kan (janya, ne sanuya ani kologirinya ko la). O de be gaari dabalidaw nafa.

N'o nejinini bora ni ko sabatilen ye, o la koori suguya ninnu seneni be sabati cikelaw bolo. Koori suguya fila were seneni be na damine Mali kono. Kelen be senet kejekafemaraw kono, to kelen be senet worodugufemaraw kono. O kekun ye de walasa ka baara ben maraw bee dugukolo cogoyaw ma.

Fen min ye sisan ko ye, koori suguya «19 A 205 B» seneni be to senna Mali kono fo 1990 san na. Nka a senecogo be yelema walasa k'a ko dow nogoya. Koori telin ye «19 A 205 B» ye, o de koson a man kan ka dan joona, barisa n'a danna joona a denw dayelenni be se ka ben kosafesanjiw ma. Koori in danniwaati numan ye san kalo 6n tile 10 filanan kono de ye (tile 10 fo tile 20). Danni be se ka to senna fo kalo 6n tile 30. Akanunen

Farikolojenaje kunnafoni

Aw ye Buremu nogo donni ke sininjəs sigibaara ye.

don koɔrikolow kana don dugu la kosebe barisa u ka dɔgon. Kolow wulikun ka fegen, n'u donna dugu ro kosebe, u wulili be geleya. Koɔrikolo dɔgɔya kanma, a kilo 25 de be ke ka kene tari kelen dan bolo la. Ni danni be ke ni dannimasin ye, koɔrikolo bag danta hake be se bag 35 la. (seginkandanni w jateminen be hake nin-nu na). Tubabuno gø fana hake sabatilen be k'a la walasa sorobesankorota. Jininiw y'a jira ko koɔrinogø bag. 200 ni sugaromugunin bag. 50 de be ke tari la. Koɔfenni ni binjugufagaw ka kan ka k'u waati la. O kɔrɔ ye ko jo man kan ka ke ka foro fali ma kɔnɔn binw na ka sɔro ka baara ninnu ke. Osiratge la, an ka kan ka jateminé ke kene seneta hake la, k'a da baarabolo hake ni baaraminen hake kan. Binngasilanw labaarali kanunen don jimayɔrobawla, bin be bolobali ke yɔro minnu na. Nka binnagasilan ninnu ka kan ka ke ni hakili ye koɔriforo la. U labaarali be damine kabini feere folow boliwaati la. U be to senna fo koɔriden folow daayelenwaati. A wajibiyalen don koɔribø ka ke ka tugu nɔgon ko. Odɔrɔn de b'a to koɔrimugu juman be sɔro min je lanɔgolen te, ni furabulu barikalent'a la fana. Cikela ka kank'a laben koɔribø kanma ka ben haju kuraw cogoya ma.

Nin laadilikan danmado matara fali b'a to cikela be koɔri juman sɔro koɔri suguya kura «ISA 205 B» seneni na. O sira kelen fe a be ke Mali koɔri mandiyali sababudo ye koɔrisugubaw la. MAKOCI ni sene yiriwali neñinini baarada be ka koɔrisi kuraw laben nɔgon fe minnu be na sene ciklaw fe k'a damine 1992-1993 san na. Senekebolo kura sigikun ye de ka yelema-yelema don baarabolo la walasa cikela b'a ka baara nafa sɔro, jamana ka sɔro ka yiriwa ani ka senefen sanbagaw hakililatige ni fen juman sanni ye.

Zan Piyeri Dérilon
MAKOCl feerekalan bolofara
kuntigi

Buremu nogo ye nogo ye min be dilan an fe yan Mali-kɔnɔ. Buremu ye kumandan sigidugu ye min be Gawo mara la, korɔn fe.

Buremu nogo be mun je dugukolo ye ?

Seben y'a jira kabini tuman jan ko fɔsifori be Mali dugukolo je. Fɔsifori ye balo ye min ka di suman ni koɔri ye kosebe. Ale de be suman mɔdiya, ka barika d'a ma ani k'a den caya. Ni fɔsifori ma dugukolo labo, a be ke sababu ye ka suman nafafen tow dunni geleya suman fe. Buremu nogo be fɔsifori de lase dugukolo ma. Buremu nogo bag. 100 be fɔsifori bag. 30 de lase dugukolo ma. Buremu nɔgonafafoloye ka dugukolona fafenw basigi ani ka barika d'a ma. Osababu de la Buremu nogo te yelema san kelen kɔno. A be yelema dɔɔni-dɔɔni de.

Buremu nogo be dugukolo segennen fanga kɔrɔta k'o sababu ke dugukolo sege keleli ye.

Buremu nogo be nafa jumen de lase senekela ma ?

Segesegeli minnu kera an ka seneko neñinini klaw fe, o b'a jira ko Buremu nogo donni be do fara soro kan. N'iye Buremu nɔgɔdon misiwere la folo, ka tila k'a ni farafinnogø nagaminen don foro la, bag. 100 o 100 bag. tan ni wɔɔrɔ (16) be fara sɔrɔkan. N'i y'a nagami ni farafinnogø ye foroda la k'a don foro la, bag. 100 o 100, bag. wɔɔrɔ (6) be fara sɔrɔkan. N'i y'a jateminé, nafa min be fara sɔrɔkan, o be se ka Buremu nogo yere sara san kelen kɔno.

Buremu nogo be don foro la cogo di ?

Doncogo saba de be Buremu nogo la.

- Doncogo folo : Buremu nogo be se ka don samijne fe were la. Jateminé de be ke k'a don farafinnogø min be na dilan were nin kɔno, o be ben tari hake

min ma. Ni o tari hake donna, Buremu nɔgɔbe jate bag. keme saba (300) tari o tari, ka don were la. Ni n'oncogo nafa ka bon k'a d'a kan o be Buremu nɔgɔyele malidiya. O be ke sababu ye Buremu nogo nafa ka ye kabini san folo.

- Doncogo filanan : Buremu nogo be se ka nagami ni farafinnogø ye ka don foro la. O be ke sababu ye k'a donni nɔgoya.

- Doncogo sabanan : Buremu nogo be se ka nagamin cencen niginne na, k'a don foro la. O be ke sababu ye ka Buremu nogo don k'a sɔro fiñe ma taa n'a ye.

Buremu nogo geleyaw

Buremu nɔgɔbugurimadon. Okera sababu ye k'a doncogo geleya. O geleya o dun kumbenni ka gelen barisa, n'i y'a ke moninkuru ye, do be fara a yelenni geleya kan. Jinini caman kera Buremu nogo yele maliko kan k'a ke moninkuru ye. Jaabi minnu sɔrɔla olu b'a jira ko Buremu nogo yele malib'e do fara a sansɔngø kan, ka sɔro do te fara a nafa kan.

- Buremu nɔgɔnafawte sɔrɔyɔrɔn kelen. Senekela caman y'a ni nɔgo tow sanga nɔgon ma, k'a sɔro u baarakēcogow te kelen ye dugukolo la. Nɔgo jeman ni nɔgo moninkurulama be suman ka san balo de jɔyɔrɔfa, nka u te se ka dugukolo nɔgɔdon i n'a fo farafinnogø walima Buremu nogo.

An be d'a la cogo di ko Buremu nogo ka ni ?

An b'a jini senekelaw fe bee ka segesegeliforo bin. O segesegeliforo be sanga foro were ma min ma Buremu nɔgɔsɔro. O segesegeliforo ka kan ka sanga nɔgon ma kabini sunna fo ka t'a bila sɔro la. O be ke sababu ye ka danfara bee laje.

Usumani Gindo
MAKOCl feerekalan bolofara
kuntigidankan.

Balodesebana furakcogo kura

An ka jamana kono min ye Mali ye, denmis en caman bësa k'a sababu ke balodesebana ye. Walasa ka se ka o geleya in kunben, Boyi ka foyiriwaton musojekulu farala nogon kan ka kalan do ke sunbalajiri, n'o be wele tubabukan na ko «soza», bayelemacogow kan. Kalan in labenna Buguni mara nemogow fe, nka, kerenereny la a feerew tigera feerakalan bolofara nemogoo Adama Tarawele de fe, min kera sababu ye ka sozakise kilo 41 la se u ma. Kalan in karamogow tun ye :

- Mahamani Kamajan, n'o ye Boyi ka foyiriwaton kuntigi ye,

- Jeneba Koné, n'o ye Boyi musojekulu sebenjenabobaga ye ani

- Eleni Sitayin n'a be wele Kunba Koné, n'o ye Mali ni Ameriki ce ben sinsinjekulu ka lasigiden ye Todugukolonje.

Karamogoo ninnu fana kalanna Bamako, Mali ni Ameriki ce ben sinsinjekulu nemogow fe. Okalankera tile saba kono.

- Kunnafoni damadow sunbalajiri (soza) kan

Senefen don min be ne an ka dugukolow la kosebe. A be sen Mali la, cikecogow nininiyoro la min be Sotiba kabini 1980 san. A be tolino go ni danmannogo bee fe kosebe. N'i y'a ladon ka ne, a taari kelen soro be taa fo bag 1500 la.

- Fen minnu kera kalan in sen fe.

Kalan in fana kera tile saba kono ; k'a ta 1989 san kalo 11 nan tile 26 fo a tile 28. O tile saba kono musow ye suman danmadow dilancogo kalan ni sunbalajiri (soza) ye, i n'a fo sunbala, basi, moni, nono, akara ani naji.

Kalan in kera nisondiya ani boje ni karama kono ; bee nimisi wasara.

- Suman ninnu dilancogo file nin ye :

Sunbala dilancogo

A baara be damine ni sozakise saniyalie : i n'a fo k'a fyé ani k'a bugubugu.

- O ko fe i b'a ke daga kono k'a balabala.

- I b'a bo k'a tereke ni cencen wali bugurimugu ye fo k'a foolo bo a la.

- O baara in be se ka ke filen wali

kolon kono.

- I b'a ko k'a foolo bo fo k'a je.

- I be kise kolen ke daga kono k'a tobi (nin waati la sege dooni be ke a kan walasa a ka magaya kosebe)

- N'a monna, i b'a bo daga kono k'a ke filen wali mana kono k'a latoli.

A datugulen be to fo su fila ni funteni tuma don wali su saba ni fobonda nene tuma don.

- N'a tolila, i b'a bo a latoliminien kono k'a susu wali k'a si wugu la.

- Ib'a ke kuru-kuru ye k'a da dibi la k'a wusu. O sen fe, i be se ka nkunjebulu ke k'a datugu, awa a tasuma te bonya

- o ko fe baara laban ye a lajali ye.

Basi dilancogo

- Kise lasaniyalen jalan be ke daga kono k'a jiran (a man kan ka sisi)

- Ib'a kise jiranen kalamantononko k'a foolo bo a la.

- Okise be susu kolon kono wali k'a si wugu la (a be tenten ni muguteme ye)

- I be ji doonin furufuru mugu la k'a don jintin kono k'a wusu.

- I be a bo k'a laja.

- N'a jara, i be diyalanw k'a la, i n'a fo : tigadegé, sukaro ani kogo, k'a susu.

Moni dilancogo

- I be minen do ne 1 soza mugu suma, ka o minen in ne saba no wali suman were mugu suma k'a fara a kan k'u nagami nogon na galama wali n'i bolo ye.

- I b'o mugu nagaminen nooni

- I b'o mugu nooni ke daga konoji wulien kan k'a tobi fo k'a mon.

- N'a monna, i b'a jigin ka bo tasuma kan, ka kogo ni lenburukumunin (wali kumufen were) k'a la.

- Ni nono ni sukaro b'i bolo, i be se k'u k'a la.

Soza nono dilancogo

- I be minen do ne kelen sozamugu suma. O be ke o minen ne 4 ji la k'a munun ni nogon ye doonin-doonin fo k'a don nogon na kosebe.

- I b'o mugu ji in bila a ka nemajo suma na fo waati 2 : o kekun ye walasa a kana kumu.

- O ko fe, i b'a sensen ni fini nemisen ye fo k'a toto naga ye. o b'a

jira ko i ye nonkenesi soro.

- I b'o nonoji in ke daga kono k'a sigi tasuma kan min man bon kosebe.

- I be lenburukumuninbulu doonin ke nono in na. A kalayato i be to k'a lamaga son. Ni lenburukumunin buluw ne yelamana, i b'a jigin ka bo ta kan.

- I b'a bo daga kono k'a suma (ni sukaro b'i bolo, i b'o k'a la).

Mugu dilancogo

An bora k'a ye sisan ko nono ni moni bee be dilan ni mugu ye. A ka kan an ka mugu fana dilancogo don.

Hali bi sozasi suguyaw la, kise finman ni kise neremuguman doron de be senye an fe Mali la.

O la, n'i be mugu bo :

- Ni kise finman don, i b'a da ji la ka si, dugu mana je a foolo be bo.

- Ni kise neremuguman don, a be folon kolon kono i ko jo be ke cogo min. N'a kera a fen o fen min ye, n'a foolo bora, a be ko k'a da tile la.

- Ni a be susu kolon kono, a ma wajibya a kaja kosebe. N'a kera a fen o fen min ye a mugu be tenten ni nilonteme ye.

Akara dilancogo

- I be jokise ni sozakise suma k'u keje k'u da jila ka si

- dugu mana je i b'u foolo bo k'u ko.

- I b'u kelen-kelen bee si wugu la,

- I b'u nagami nogon na ka nafenw fara u kan, i n'a fo : foronto, jabaken, kogomugu ani namugu.

- I b'u bee gosi nogon na n'i bolo ye fo a ka funun.

- I be soro k'a jiran (a be se ka jiran ni tulu suguya bee ye).

Soza naji dilancogo

Min ye soza ta ye :

Nafenw bee kelen ko (hali soza wali nere sunbala be se ka k'a la) daga kono, n'a kalayara fo k'a wuli, i be sozamugu ta (min dilanna basiko kanma), k'o ke a kono. A tobito i be to k'a lamaga fo a ka mon.

Suman ninnu dilancogo jiralen ko, karamogow y'a jira musow la k'a fo ko ni soza mugu b'u bolo koro, u be se k'a fara du ka balo dunta fana kan ; n'o be ke : u be sozamugu minen ne kelen fara suman tobita mugu minen ne saba kan ka ben ni mugu tobita mume hake ye, i n'a fo a fura moni dilancogo la cogo min.

Tulon te sebe sa

Bilisi dacogo

kelen baganbana fe. Dugukolo baaralen dun ye si ni si nafolo de ye de !» Nci ni Ngolo tora nɔgon sɔɔ in de la f'u sera wulaba dɔkɔnɔ. Yen, Nci y'i to ka daganin do datugulen konuman sigilen ye jirinin do kɔrɔ. A y'a jira a terike Ngolo la. O y'i kanto a ma k'u ka dɔ fara u senda hake kan, barissa ko daganin in te daga gansan ye. O don, terima fila y'i ban nɔgon ka fɔta ma. Nci y'i mageṛe daganin na. A y'a dayełen. Aw b'a dɔn a ye fən min sɔrɔ daganin kɔnɔ wa ? Sanu ne wulen, lengo ! Nci girina K'a terike Ngolo wele ko :»N teri i senfa i ka se yan. I tun hakili la ko ne be na saya sɔrɔ min na, ne ye balofen de sɔrɔ yen an beę ye de !» Ngolo y'i senfa ka na. A ne dara dagafasanu kan yɔrɔ min na, a y'i kanto Nci ma ko :»Cε, Ala y'i sɔn, e ka segin so. N'i sera so, i b'a fo n muso Hawa ye ko n fana be kɔ fe ka na». Nci y'a jaabi ko : «N teri, Ala ma ne kelen sɔn, Ala y'an fila beę de sɔn. Sanu in te ne kelen ta ye, an fila beę deta don». Ofaranfasiya latilennen u ni nɔgon ce, Nci ni Ngolo bennna a kan k'u magoneta ta sanu na, k'a tɔ dogo u nɛnayɔrɔ la, barisa sa dogolen de be kɔgɔ. U ye sanu dɔ ta, k'a tɔ dogo

Nin-tun ye terima fila ye, Nci ani Ngolo. U tun bennēn be i n'a fo bala-denw ; u tun kadi i n'a fo di n'a dege, u tun be nɔgon fe waati beę i n'a fo dakɔnɔniñw. Nci ni Ngolo tun ka te-riya sabatira fo mogow y'u wele ko filaninteriw. Hali ni mogɔ minnu tun be taa Nci ni Ngolo ka dugu la, olu tun b'a fo ko «n be taa filaninteriw ka dugu la». Don dɔ la, Nci ni Ngolo bennna a kan k'u ka fiñe dɔɔnin b'u sen kɔrɔ walasa ka taa nafolo nini. U y'u sara u musow la, k'olu ladi k'u ka bən, barisa ni kogo pereṇna de basa be don a fe. Nci ni Ngolo sera u faw n'u baw ma k'olu ka dugawu nini. O beę kelen kɔ, u ye sira miné.

U ye dugu temen ka dugu were temen, u ye fuga temen ka fuga were temen. Tile duuru, u b'u sen kan. Sira fe, Nci y'i kanto Ngolo ma ko : «N teri, e hakili b'a la ko ni Ala y'an ka sira diya, an be mun de ke ?» Ngolo y'a jaabi ko : «Ee cε, an be mun were ke ni misi caman ani baganmisén caman sannite ? E yere b'a dɔn ko sisan mogow te mogɔ danbe dɔn fo n'u ye misiwere caman y'i bolo !» Nci y'i kanto a ma ko : «Cε an kana ninen dugukolo baarali fana kɔ de, barisa bagantigiba ka nafolo be segere de kɔnɔ, min be se ka waaro yɔrɔnɔn

u nena yɔrɔ la kungo kɔnɔ. U selen so, u musow n'u ka denbaya mogɔ tɔw beę kabakoyara k'a sababu k'u se-ginni teliyali ye.

Nka u musow m'u yere toɔrɔ k'u nininka, barisa o waati la, muso tun beko de ye k'a minet, a t'akun nini. Owaati la, i n'a fontori n'a kɔnɔfen beę ye digon ta ye cogo min na, muso n'a ka danbe beę tun ye cε ta ye ten.

Djne yelemana. Bi taabolo were sorɔla djne fe. Hadamadenw ta kera tugunkɔ ye barisa ni djne yelemana, n'a ni mogɔ min ma yelema, a be yelema o mogɔ de kan de. Kɔrɔlenfɔ ye kurantanya ye, n'o te, nafa were te kɔrɔlen na ni miiribolo danma te.

San fila, Nci ni Ngolo n'u ka denbayaw be dun-ka-fa sɔrɔ, u b'u yere kunkow nɛnabɔ, nka u ma danmatemewale si ke min b'a to siga be k'u ma. Su kelen nana, Ngolo ye su o fanba ke kolonkolon na a sidilan kan. A ma se ka sunɔgɔ. A labanna ka wuli k'a ka dayełen k'i kunda a fa kɔrɔnɔn sibon kan. O waati la, fən beę tun mankan sumana : dugu n'a kɔnɔfenw ; kɔlɔn n'a kɔnɔji ; jiriw n'u buluw, hali fiñe, hali balo yere. Ngolo taara a fakɔrɔnɔn sibɔnda

Tulon te səbə sa

kənkon, fa kɔɔrin y'a lamine. A donna o kan k'i kanto o ma ko : «Ee, ne fa numan, hakilila dōbē ne na də, e ko cogodi o la ?» fa kɔɔrin y'a jininka k'o ye mun hakilila ye. Ngolo y'i kanto a fakɔɔrin ma ko : «Nfa, ne ni terike Nci ka taama sen fe, Nci ye sanudaga dɔye, o de kanma an kɔɔeginniteliyara. An bəe ye dɔɔnin ta sanu in na k'a tɔdogo an jenayoro la. Ne dun b'a fe ka taa sanu in ta n terike jinema walasa k'a ke n kelen sago ye. E dun ko cogodi o la ?» Ngolo fa kɔɔrin y'a jaabi ko : «N den, n'i ya dɔn ko i be se k'i terike hakili waaro, a ke ten ke ! « O su kelen bəe, Ngolo taara sanudaga bɔ a dogonyoro folo la, ka t'a bila yoro wəre la. A seginna so ka na i da. Tile saba temenén ko, Ngolo sera a terike Nci ma k'a fo o ye ko : «Cε, ne bolo be ka ban də, a fo an te taa fen in laje !» Nci y'a jaabi k'o be ben.

U bənna don min kan, o don sera. Nci ni Ngolo sera u ka sanu dogoyoro la. Sanu ma sɔɔ yen. Ngolo girinna k'i kanto Nci ma ko : «Cε, nin dun kɔɔ ye mun ye, an be je ko ma, i be na o bɔn jinema. Kabi i ka sanu sɔɔdon n dun y'a fi ye k'i be se k'a ta də». Nci y'a jaabi ko : «N teri, ne ma sanu inta, n dun t'a bisigi fana ko e de y'a ta, barisa n m'iy'ola». O yoro bəe, Ngolo ye dakabanna tege walon Nci je kan fo ka waati malasa a jekɔɔ. A ko a ma ko : «E Nci ye kalabanci de ye. Taa n'i ka sanu ye !» Ngolo ye sotaa-sira miné ka Nci to a ka dimi kɔɔ. O n'ataa bəe, Nci haminanko detun y'u ka teriya sabatili ye. O de koson, tile saba temenén ko a taara yafa deli la Ngolo fe, k'o deli u ka teriya sinsinni na. U yafara jɔɔgɔn ma. Ala te sunogɔ awa a be ko bəe bila kene kan a waati la. Kalo danmado temenén ko, Ngolo y'i molonti ka taa wula kono. A taara sanudaga labo, k'a dayele, k'a bolo don sanu na. O waati yere de la donsoké do bora a kan. o y'i kanto a ma ko : «chon, i minén bi. dugumɔgo bəe b'e bonya, jaa e ta ye buresanu sojén de ye ! Wuli i ka sanudaga sigi i kun k'i bilan n je an ka se dugumasa bara !» Ngolo ye dijé makarikan bəe fo, donsoké ma bɔ a kan kan. A ni Ngolo ni sanu selen masaké bara, a

jateminené ko sanu in ma bɔ buresanu na (faamasanu). Ngolo jininkalen sanu bɔyoro la, a ye Ala miné ka malo fisaya ni saya ye. A ko ko sanu ye Nci de ta ye. Nci welelen ka na, u y'a jininka ko : «E be sanudaga in dɔn wa ?» Nci y'u jaabi ko «cwo». O yoro bəe, Ngolo bilara. O taara a ka so. Masaké ye yamaruya di ko ka taa Nci ko n'a je kalaya folo sanni ko tɔw ka damine. Nci taatola gosiliyoro, a tun be k'a yere makasi. A ko : «Ee Ala, e de be tijé dɔn ka bɔ nkalon na. E de ye sanu indi ne ma. Ne dun bugotofile nin ye sanuko o la, ee Ala, nb'i deli i ka tijé labange də !».

Masaké denmusonindotunbeyen, o tun be san wolowula la. O ye kuma ninnu bəe men min ke, o y'i boli ka masaké segere. A y'i kanto o ma ko : «Ee buwa, mun y'e bila nin na, ka jotigi jalaki, k'o danbe tijé. Ee n fa, e dun ka kodɔn ka bon o ma də». Masaké y'a jininka o kuma kun na. Denmuso y'a jaabi ko : «E ye ce min bila ka taa gosiliyoro la sanuko la, yali e y'a darakan lamɛn folo wa ?» Aa, o yoro, masaké jora a ka fili kɔɔ. A ye Nci gosili lajo.

A ko a ka dalasigiw ma k'u ka na ni Nci ye. Nci nalen, a jininkara sanu in sɔɔcogo la a fe. A ma nkalon tige. A donna kow la k'u fasari kabi u ujɔn f'u fooricogo. O kelen, masaké ye mogɔ

bila kokura ka taa Ngolo miné kana na n'a ye. Ngolo nalen, Nci ka fɔtaw lakahila a ye k'a jininka n'a y'a sɔɔ kow temené o sira fe. Ngolo y'i kanto ko haali kow kera Nci ka jefocogo de la. A jininkara ko mun y'a bila janfajugu in sira kan. Ngolo jora jalaki kɔɔ nk'a ye a ka kewale kun ke sitané ye ani a yere fakɔɔrin. A ko n'a y'a sɔɔ ale fakɔɔrin tun y'a ladi, ko min kera o tun te ke. Sariyatigw ye kiiri tige. U ye sariya niyɔrɔ (jaga) bɔ sanu na, k'a to di Nci ma. U ye busandane keme bin Ngolo n'a fakɔɔrin kelen-kelen bəe kan. Obusandawsen fe, fakɔɔrin sara. Maloya bolo, Ngolo ye dugu n'a ka denbaya bəe bila. A taara kungo kono. Yen dimi ni malo ani hakilitiye y'a sawura yeléma. A jeda fununa, k'a da wəre, k'a jinw ke i ko surukuta, k'a kɔ kuru, k'a jeda fin, ka laban ka ku bo a la . A kera fen ye an be min wele bi kobilisi. Bilisi t'a danma dafən ye. Ce malolen de sawura tijené don min ka dijé n'a ka lahara bəe tijené. N'aw y'a ye, a ka kan aw ka hine a ja barisa hinéfen don dère.

San saba temenén ko, Ngolo muso Hawa sera Nci ma k'o delik'o ka furu. O kera ko telin ye barisa Nci tun te ce ye min be se k'i ban muso cəjinw ka ko ma de !

Tumani Yalam Sidibe.

